

Rıza FİLİZOK

Yaratıcı insanların kullandığı yöntemleri kullanırsanız, şüphesiz olmanız ki siz de onlar gibi yaratıcı bir zihne sahip olabilir, geleceğinize daha iyi bir yön vermeyi öğrenebilirsiniz.

Size üretici bir düşünme sistemi geliştirmeniz için 8 yöntem öneriyoruz. Bu sekiz yöntemle karşınıza çıkan problemlere, meselelere çözüm bulabilirsiniz. Yapılan bilimsel araştırmalar, bilim, sanat ve endüstri sahasında yaratıcı düşünceye sahip olan insanların çoğunun bu sekiz yöntemi kullandıklarını ortaya koymuştur. Onlardan siz de yararlanabilirsiniz:

1. Karşınıza çıkan problemleri, meseleleri değişik açılardan ele alınız, ve hiç denenmemiş, bilinmeyen, görülmemiş yeni çözümler bulunuz.

Leonardo da Vinci, bir meseleyi daha iyi anlamak ve kavramak için önce, onu değişik biçimlerde ifade etmeyi, yeniden formüleştirmeyi öğrenmek gerektiğini düşünüyordu. Farketmişti ki bir meseleye bulunan ilk çözüm, çok zaman yanlış bir çözümdür. Bulunan bu ilk çözüm, aslında problemi yeni bir problem haline getirmekten başka bir şey olmayabilir. "Elma niçin düşüyor" sorusuna "Elmalar düşer." Cevabını verirsek kısır bir döngü doğar. Newton'un bu problemi çözmesi meseleyi yeniden ifade etmesini bilmesiyle yakından alakalıdır: "Elmanın düşmesi" ifadesi bizi şartlandırmaktadır: Çünkü bütün nesnelere düşebileceği fikri bizde mevcuttur ve bundan dolayı "elma düşüyor" sözü bize çok makul görünür. Newton, işte bunun için yer çekimini bulurken sanıyorum şu denenmemiş ifadeyi denemişti: "Elma niçin

¹ Bu yazı, şu kaynaktan yararlanılarak hazırlanmıştır: <http://www.studyqs.net/francais/genie.htm>

aşağı yöne gidiyor da **yukarı yöne** yahut sağa, sola gitmiyor?" Bu yeni ifade, probleme yeni bir boyut getirmektedir. Bu ifade yardımıyla "gitme"nin muhtemel dört yönü olduğunu kavriyoruz. Elma ilk üç yöne gitmiyor, aşağıya gidiyorsa, bunun bir sebebi olmalıdır. O sebep de "yer çekimi"dir. Burada problemin çözülmesini sağlayan şey "düşme" kelimesinin yerine daha tarafsız bir kelime olan "gitme", yahut "yönelme" kelimesinin konulmasıdır.

2. Gözünde canlandır!

Bir matematik sorusunu dahi anlamanın en iyi yolu onu gözümüzde canlandırmamız, kâğıt üzerinde çizgi ve şekillerle ifade etmemizdir. "Üç kilometrelik bir yola birer kilometre aralıkla kaç direk dikilebilir?" sorusuna üç direk cevabını veren çocuk, bir yol resmi üzerinde düşünseydi dört direk dikilebileceğini hemen görürdü. Einstein, rakamlardan ve sözlerden hoşlanmıyor, her zaman bu yöntemden yararlanarak problemlerini somut şekillerle ifade edip kavriyordu. İnsanlar somut olanı daima soyut olandan daha iyi kavriyorlar. Bundan dolayı işe daima somut olandan başlamalıdır. İmpresyonizmi resimde kavramamış bir öğrenciye edebiyatta impresyonizmi anlatmak yararsızdır. Anlamak için meseleleri daima gözünüzde canlandırınız.

3. Üretiniz! Dehanın belirleyici niteliklerinden birisi verimliliktir.

Thomas Edison, tam 1093 adet icat patenti almıştı. Bu başarısını sayısız denemelere girişmesine borçluydu. Bilim tarihçileri, başarılı bilim adamlarının çok başarılı çalışmalarının yanında başarısız bir yığın teşebbüsleri olduğunu da tespit etmişlerdir. Başarısızlıktan korkmadan üretmek en iyi yoldur. Mükemmeli elde etme kaygısının üretkenliğinizi durdurmasına fırsat vermeyiniz.

4. Yeni ve farklı birleştirmeleri, terkipleri, kombinezonları dene. Fikirleri, şekilleri, düşünceleri birleştir, ayır, tekrar birleştir. Ortaya saçma ve tuhaf şeyler çıksa da bunu yapmaya devam et.

G. Mendel, matematik ve biyoloji bilimlerini birleştirmeyi düşündü, bu tuhaf düşünceden genetik bilimi doğdu. Kimyacı da yeni kimyasal nesnelere yaratmak için çok zaman bu yolu kullanır. Her yeni birleştirme, yeni bir imkânı haber verebilir.

5. İlişkileri tespit ediniz; benzemeyen, farklı nesnelere arasındaki bağları görünüz.

Leonard De Vinci, suya atılan bir taşın su yüzeyinde yarattığı iç içe oluşan dalgalarla, bir çanın çıkardığı ses dalgalarının benzer olabileceğini düşündü ve ses dalgalarını buldu. Kimyacılar, atomun görünmeyen yapısının güneş sistemine benzediğini düşündüler, sonra bu hayâlin doğru olduğu ortaya çıktı. Samuel Morse'un zihninde telgraf için röle istasyonları kurma fikri, yorgun atlar için kurulan posta hanlarını görünce canlandı.

6. Bazen zıt şeyleri uzlaştırmayı düşününüz:

Fizikçi Niels Bohr , karşıtlıklar bir an için uzlaştırılırsa, düşüncenin akışına bir an için ara verilirse zihnin yeni bir düşünme düzeyine yükseleceğine inanıyordu. Bunun içindir ki, ışığı hem bir parçacık, hem bir dalga imiş gibi düşünerek ışık teorisini geliştirme fırsatını buldu. Bazen mantığın doğal akışını değiştirmek, yaratıcı düşünceye ulaşmanızı sağlayabilir.

7. Benzetmelerle, istiarelerle düşününüz:

Aristo, benzetmeler, istiareler yapabilmeyi dehanın bir belirtisi gibi görüyordu. O, hayatın farklı iki alanı arasında benzerlikleri görme gücüne sahip olan ve bunlar arasında ilişkiler kurabilen kişilerin çok özel yetenekleri olan insanlar olduğuna inanıyordu.

Birçok icat, görünüşte hiç ilişkili olmayan iki nesne arasındaki bağların, benzerliğin kavranması sonucunda ortaya çıkmıştır. Bilim, çok zaman edebiyatın meşhur istiare sanatıyla işe başlar, onun kanunlarını bulunca da son amacına ulaşmış olur. Bir teorisinin başlangıcında çok zaman ilişkileri başarılı kurulmuş bir istiare vardır.

Derin dikkatleri yansıtan benzetmeler, bilgelik doludur.

8. Şanssızlıklara hazırlıklı olunuz ve onlardan yararlanınız:

Başarısızlıklarımız, onu iyi değerlendirmeyi bilirsek bizi zafere ulaştırabilir. Başarısızlık, verimsiz sonucuna takılıp kalmadığımız takdirde bize başarı yolunu açar: Olayı, olaya etkisi olan şeyleri tek tek analiz edin, neticenin nasıl değiştiğini göreceksiniz. Niçin başarız

olduğunuzu değil, daha çok, başarılı olmak
için ne yapabileceđinizi dūřunūz.

© <http://www.ege-edebiyat.org>